

Шевирьова Г. Г. «Уроки серед природи» у педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського / Г. Г. Шевирьова, В. Є. Чурілова // Матеріали регіональної науково-практичної конференції «Педагогічні вектори: В.О. Сухомлинський та сучасність». – Лисичанськ : ФОП Чернов О. Г. – 2018. – С. 295-297

У статті окреслено, що у сучасній школі природнича освіта здійснюється в початковій та основній школі. В процесі розвитку Нової української школи особливо актуальними стають положення творчих ідей та традицій В. О. Сухомлинського. Особливий інтерес у вчителів сучасної початкової школи викликає досвід педагога у сфері проведення уроків «серед природи».

Ключові слова: природнича освіта, природознавство, екологічне виховання

«УРОКИ СЕРЕД ПРИРОДИ» У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

У сучасній школі природнича освіта здійснюється в початковій та основній школі. Природознавство один з предметів, який вивчається в основній школі. В даній статті ми розглянемо основні праці В. О. Сухомлинського «Серце віддаю дітям», «Духовний світ школяра», «Павлиська середня школа» та встановимо значення «уроків серед природи» у педагогічній спадщині вченого-педагога.

«Я прагнув, щоб в усі роки дитинства навколишній світ, природа постійно живили свідомість учнів яскравими образами, картинами, сприйняттями та уявленнями». Аналізуючи праці В. О. Сухомлинського, зокрема «Серце віддаю дітям», педагог наголошував на тому, що дитина, перш ніж відкриє книгу і прочитає перше слово по складах, повинна прочитати найголовнішу книгу в житті – книгу природи. Спілкуючись з природою, у людини розвиваються високі моральні якості. Тому природнича освіта стоїть на

шляху реформування і допомагає розвивати екологічно орієнтований світогляд школярів.

У процесі розвитку Нової української школи особливо актуальними стають положення творчих ідей та традицій В.О.Сухомлинського. Особливий інтерес у вчителів сучасної початкової школи викликає досвід педагога у сфері проведення уроків «серед природи».

В. О. Сухомлинський проводив з дітьми уроки в «зелених класах». «...– Ходімо, діти, до школи, – сказав я малюкам і попрямував до саду. Діти з подивом дивились на мене. – Так, діти, ми йдемо до школи. Наша школа буде під блакитним небом, на зеленій травичці, під гіллястою грушею, на винограднику, на зеленому лузі... Ми пішли до виноградної алеї. В тихому, оточеному деревами куточку, розрослися виноградні лози. Заплівши металевий каркас, вони утворили зелений курінь. Всередині куреня земля вкрита ніжною травицею. Тут панувала тиша, звідси із зелених сутінок, весь світ здавався зеленим. Ми розсілися на траві. – Ось тут і починається наша школа. Звідси будемо дивитися на блакитне небо, сад, село, сонце...»

Дітям ці уроки були цікавими, адже вони зі своїм наставником складали картинки про природу, книжки, де описували подорожі природою, розв'язували задачі із "живого задачника", проводили свята троянд, польових квітів. Все це сприяло розумовому розвитку дітей. Учні запам'ятовували навчальний матеріал, відтворювали, адже в процесі роботи працювали всі сенсорні системи, починаючи від зорової та закінчуючи тактильною.

У роботі "Серце віддаю дітям" Василь Олександрович ділиться своїм досвідом: "Як тільки діти починали втомлюватись, я переходив до іншого виду роботи". "Ми прагнемо того, щоб усе життя вихованців було сповнене творінням в світі природи. Ми не уявляємо собі повноцінного виховання без того, щоб кожний наш вихованець за роки навчання в школі не перетворив кілька десятків квадратних метрів мертвої глини, мертвого пустиря в родючу землю!".

Навчаючи дітей у Павлиській середній школі, педагог вважав, що «становлення колективу, власне, з того і починається, що дітей об'єднує піклування про живу природу». Адже у дітей, які посадили дерево в 1 класі, через декілька років виникне почуття гордості за свої праці. У своїй праці "Школа і природа" В. О. Сухомлинський наголошував, що в умовах сільської школи діти, взаємодіючи з природою, «підключаються про збереження родючості ґрунту і таким чином педагог вчить дітей пізнавати ціну праці, землі і хліба».

В. О. Сухомлинський зробив значний внесок у впровадження екологічного виховання молодших школярів в навчальний процес. Його невичерпний досвід роботи з дітьми глибоко переконує, що джерелом високорозвиненої особистості дитини є природа, як невичерпне джерело знань, естетичних відчуттів та практичних умінь.

«Природа стає виховним могутнім фактором лише тоді, коли маленька людина після трьох - чотирьох років навчання... з подивом приходить до думки: світ навколо мене став багатшим, красивішим і ця зміна світу - моя праця, це я.» (Сухомлинський В. О.).

Перелік література

1. Колток Л. Методика навчання природознавства у творчому доробку В. О. Сухомлинського / Леся Колток // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. праць молодих вчених ДДПУ ім. І. Франка / [гол. ред. і авт. передм. М. Пантюк]. – Дрогобич, 2013. – Вип. 6. – Ч. 2. – С. 65–71.
2. Пилипчук Л.Г. Погляди В.О.Сухомлинського на природу як засіб всестороннього розвитку дитини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/peddysk/2011_10/pylypchuk.pdf
3. Сухомлинский В.А. Сердце отдаю детям. – К.: Рад. шк., 1988. – 272 с
4. Сухомлинский В.А. Павлышская средняя школа: Обобщение опыта учеб.-воспитат. работы в сел. сред. школе. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1979. – 393 с.